

V I Lenin**Tal på jordbrukskommunernas och lantbruksartelernas första kongress den 4 december 1919**

Kamrater! Jag är mycket glad över att på regeringens vägnar kunna framföra en hälsning till jordbrukskommunernas och lantbruksartelernas första kongress. Naturligtvis vet ni alla genom sovjetmaktens hela verksamhet, vilken väldig betydelse vi tillmäter kommunerna, artelerna och överhuvudtaget alla organisationer som syftar till att omvandla och successivt medverka till att omvandla böndernas individuella småjordbruk till kollektivt, kooperativt eller i arteler bedrivet jordbruk. Ni vet att sovjetmakten redan för länge sedan inrättade en miljardfond för att främja sådana slags initiativ. I ”Förordning om socialistisk skiftesreglering” understryks särskilt betydelsen av kommuner, arteler och alla företag för kollektivt bruk av jorden, och sovjetmakten bemödar sig på alla sätt om denna lag inte skall stanna på papperet, utan verkligen blir till avsedd nytta.

Alla företag av detta slag har kolossal betydelse, ty om det förutvarande fattiga, usla bondehushållet skulle förbli vid det gamla, så skulle det inte ens kunna bli tal om att bygga upp ett stabilt socialistiskt samhälle. Endast om det lyckas oss att i praktiken visa bönderna det gemensamma, kollektiva, kooperativa, i arteler bedrivna jordbrukets företräden, endast om vi lyckas hjälpa bonden genom kooperativ, i arteler bedrivet jordbruk kommer arbetarklassen, som har hand om statsmakten, att verkligen kunna bevisa för bonden att den har rätt och att verkligen varaktigt kunna få böndernas miljonmassor på sin sida. Därför kan man knappast överskatta betydelsen av allehanda åtgärder för att bistå det kooperativa, i arteler bedrivna jordbruket. Vi har miljoner enskilda hushåll, utspridda och kringströdda i avlägsna hörn på landsbygden. Att omvandla dessa hushåll på ett snabbt sätt, genom någon order eller genom påverkan utifrån, är en helt befängd idé. Vi inser mycket väl att vi kan påverka de miljontals småhushållen endast stegvis, försiktigt, endast genom lyckade praktiska exempel, ty bönderna är alltför praktiskt sinnade, alltför hårt bundna vid det gamla jordbruket för att ge sig in på några större ändringar bara på grund av råd och anvisningar i en bok. Det kan inte hända och det skulle också vara orimligt. Först när det har bevisats praktiskt, genom erfarenheter som bönderna förstår, att en övergång till kooperativt jordbruk, artel-jordbruk är nödvändig och möjlig, först då har vi rätt att säga att ett betydelsefullt steg mot socialistiskt jordbruk har tagits i ett så väldigt bondeland som Ryssland. Den enorma betydelse, som kommunerna, artelerna och kooperativen har och som lägger väldiga statliga och socialistiska förpliktelser på er alla, föranleder därför helt naturligt sovjetmakten och dess representanter att behandla denna fråga särskilt uppmärksam och försiktigt.

I vår lag om socialistisk skiftesreglering sägs det att vi anser det vara en ovillkorlig skyldighet för alla företag inom kooperativ och arteljordbruket att inte isolera sig, inte dra sig undan från den omgivande bondebefolkningen, utan vara förpliktad att hjälpa den. Detta står inskrivet i lagen, det upprepas i alla kommuners, artelers och kooperativs normalstadgar och klarläggs ständigt i vårt jordbrukskommisariats och alla sovjetorgans instruktioner och dekret. Vad det gäller är emellertid att finna en verkligt praktisk metod för hur det skall omsättas i handling. Jag är ännu inte övertygad om att vi har övervunnit denna huvudsakliga svårighet. Och jag skulle önska att er kongress, där sådana som arbetar praktiskt i kollektiva jordbruk på alla håll i Ryssland har samlats och har tillfälle att delge varandra sina erfarenheter, skulle göra slut på alla tvivel och bevisa att vi håller på att lära oss att i praktiken stärka artelerna, kooperativen, kommunerna och överhuvudtaget alla kollektiva, gemensamma jordbruksföretag av olika slag. Men för att bevisa detta behövs det verkligen praktiska resultat.

När vi läser jordbrukskommuners stadgar eller böcker i denna fråga, verkar det som om vi i dem ägnar alltför stort utrymme åt propaganda, åt att teoretiskt motivera nödvändigheten av att organisera kommuner. Naturligtvis behövs detta, ty utan att ingående propagera för det kooperativa jordbrukets fördelar och klargöra dem, utan att upprepa denna idé tusen och åter tusen gånger kan vi inte räkna med att intresset skall vakna bland de breda bondemassorna och att de praktiskt skall börja pröva olika sätt att förverkliga det. Propaganda är naturligtvis nödvändig, och vi behöver inte vara rädda för upprepningar, ty det som för oss tycks vara en upprepning kommer för hundratals och tusentals bönder inte att vara en upprepning, utan en sanning som de nu för första gången upptäcker. Och om vi skulle få för oss att vi ägnar alltför mycket uppmärksamhet åt propaganda, så måste det sägas att vi måste göra det hundra gånger mera. När jag säger det menar jag att om vi kommer till bönderna med allmänna förklaringar om nyttan av att organisera jordbrukskommuner och samtidigt inte förmår att påvisa för dem vilken praktisk nytta kooperativbruken, arteljordbruken medför, så kommer de inte att ha förtroende för vår propaganda.

Lagen säger att kommunerna, artelerna, kooperativen skall hjälpa den omgivande bondebefolkningen. Men staten, arbetarmakten inrättar en miljardfond för att hjälpa jordbruksartelerna och kommunerna. Och det är klart att om en eller annan kommun skulle ge bönder hjälp ur denna fond, så är jag rädd för att det endast skulle väcka löje bland bönderna. Och det skulle vara helt berättigat. Varje bonde skulle säga: "Det säger sig självt att om ni får en miljardfond, så är det ju inte svårt för er att slänga åt även oss en del av den." Jag är rädd för att bonden bara kommer att skratta, ty han är mycket uppmärksam och mycket mistrogen i denna fråga. I många århundraden har bonden blivit van vid att möta enbart förtryck från statsmaktens sida, och därför har han för vana att se misstroget på allt som kommer från staten. Och om jordbrukskommunerna hjälper bönder enbart för att följa lagens bokstav, så blir sådan hjälp inte bara gagnlös, utan rentav skadlig. Ty benämningen jordbrukskommun är något stort, den är knuten till begreppet kommunism. Det är bra om kommunerna i praktisk handling visar att det i dem verkligen pågår ett allvarligt arbete på att förbättra bondehushållningen, ty då kommer kommunisterna och kommunistiska partiet utan tvivel att få större auktoritet. Men allt som oftast har det hänt att kommunerna endast har framkallat en negativ inställning bland bönderna, och ordet "kommun" har ibland rentav blivit ett slagord för kamp mot kommunismen. Och så har det inte bara varit då man gjort klumpiga försök att med tvång driva in bönder i kommuner. Klumpigheten har varit så iögonfallande att sovjetmakten sedan länge satt sig emot sådant. Och jag hoppas att om det fortfarande förekommer enstaka exempel på sådant våld, så är de dock inte många, och att ni utnyttjar denna kongress till att sopa bort de sista spåren av denna otillständighet från sovjetrepublikens jord, så att den omgivande bondebefolkningen inte skall ha något enda exempel till stöd för den gamla uppfattningen, att inträdet i en kommun på något sätt skulle vara förknippat med våld.

Men även om vi befriar oss från denna gamla brist och gör rent hus med denna otillständighet, så blir detta dock endast en mycket liten del av vad vi bör göra. Ty behovet av att staten hjälper kommunerna kvarstår, och vi skulle inte vara kommunister och anhängare av socialistisk hushållning, om vi inte gav statligt bistånd åt alla slags kollektiva jordbruksföretag. Vi nödgas göra detta även därför att det ligger i linje med alla våra uppgifter och vi mycket väl vet, att dessa kooperativ, arteler och kollektiva organisationer är något nytt, och om det inte får stöd av den maktavande arbetarklassen kommer det inte att slå rot. För att det skall slå rot måste vi, just därför att staten hjälper det med pengar och allt möjligt annat bistånd, se till att bönderna inte skall kunna förlöjliga detta. Vi måste ständigt akta oss för att bonden skall kunna säga om kommunernas, artelernas och kooperativens medlemmar att de snyltar på staten och skiljer sig från bönderna enbart genom att få förmåner. Om man ger jord

och byggnadsbidrag ur miljardfonden, så kan vilken dumbom som helst leva litet bättre än en vanlig bonde. Vad är det för kommunistiskt i det och vad är det för förbättring? kommer bonden att säga, och varför skall vi respektera dem? Om man plockar ut några tiotal eller hundratal personer och ger dem miljarder, så kommer de naturligtvis att arbeta.

Det är just en sådan inställning från böndernas sida som inger de största farhågorna, och det är detta jag skulle vilja göra de på denna kongress samlade kamraterna uppmärksamma på. Frågan måste i praktiken lösas på ett sådant sätt att vi kan säga oss att vi inte bara undvikit denna fara, utan också funnit medel att se till att bonden inte skall kunna tänka så, utan tvärtom i varje kommun och artel ser något som statsmakten stöder och i dem hitta nya jordbruksmetoder, som visar sina företräderna framför de gamla metoderna i det praktiska livet och inte i böcker eller i tal (det är inte så mycket värt). Just häri ligger svårigheten att lösa uppgiften och just därför är det så svårt för oss, när vi bara har torra siffror framför oss, att bedöma huruvida vi i handling har bevisat att varje kommun, varje artel verkligen överträffar alla det gamla systemets företag, att arbetarmakten här hjälper bonden.

Jag tror att det för denna frågas praktiska lösning skulle vara mycket önskvärt att ni, som har praktisk kännedom om en hel rad kommuner, arteler och kooperativ i er omgivning, utarbetade metoder att verkligen faktiskt kontrollera hur den lag, som kräver att jordbrukskommunerna hjälper den omgivande befolkningen, efterlevs; hur övergången till socialistiskt jordbruk genomförs och hur denna konkret tar sig uttryck i varje kommun, artel och kooperativ; just hur detta genomförs, hur många kooperativ och kommuner som verkligen genomför den och hur många som bara bereder sig att göra det; hur ofta det har förekommit att kommuner lämnat hjälp och vilken karaktär denna hjälp haft – filantropisk eller socialistisk.

Om kommunerna och artelerna ger en del av det erhållna statliga biståndet åt bönderna, så ger det bara varje bonde anledning att tro att det endast är fråga om hjälp från snälla människor men inte alls bevisar någon övergång till ett socialistiskt system. Sådana ”snälla människor” är bönderna sedan gammalt vana att betrakta med misstro. Vi måste förmå bevisa, vari detta nya samhällssystem verkligen har kommit till uttryck, på vilket sätt det bekräftas för bönderna att det kooperativa, i artel-bedrivna åkerbruket är bättre än det individuella bondebruket, och att det inte är tack vare hjälpen från staten som det är bättre; vi måste se till att för bönderna kunna bevisa att denna nya ordning kan förverkligas även utan hjälp från staten.

Tyvärr får jag inte tillfälle att bevista er kongress ända till slutet, och jag kan därför inte vara med om att utarbeta dessa bevismetoder. Men jag är övertygad om att ni tillsammans med de kamrater, som leder vårt jordbrukskommisariat, skall finna sådana metoder. Jag har med tillfredsställelse läst en artikel av folkkommisarien för jordbruket, kamrat Sereda, där han understryker att kommunerna och kooperativen inte får isolera sig från den omgivande bondebefolkningen, utan måste bemöda sig om att förbättra dess hushållning. En kommun måste organiseras på ett sådant sätt, att den blir en förebild och bönderna i grannskapet själva dras till den; vi måste kunna ge dem ett praktiskt exempel på hur man bör hjälpa de människor som bedriver jordbruk under de svåra förhållanden som varubristen och det allmänna förfallet har lett till. För att bestämma med vilka praktiska metoder detta skall genomföras måste man utarbeta en mycket utförlig instruktion, där alla former av hjälp åt den omgivande bondebefolkningen räknas upp och varje kommun skall tillfrågas om vad den har gjort för att stödja bönderna, och där det anges metoder för hur man skall få var och en av de existerande två tusen kommunerna och omkring fyra tusen artelerna att bli en cell, som i handling förmår att bland bönderna stärka uppfattningen att kollektivt jordbruk som en övergång till socialism är en nyttig sak och inte strunt eller fantasifoster.

Jag har redan sagt att lagen kräver av kommunerna att de hjälper den omgivande bondebefolkningen. Vi kunde inte uttrycka oss på annat sätt i lagen eller där ge några praktiska anvisningar. Det gällde för oss att fastställa de allmänna principerna och lita på att de medvetna kamraterna på ort och ställe samvetsgrant skulle tillämpa denna lag och förmå hitta tusen sätt att tillämpa den praktiskt under de konkreta ekonomiska förhållandena i varje trakt. Men självfallet kan varje lag kringgås, även om man låtsas genomföra den. Och lagen om hjälp åt bönderna kan, om den inte tillämpas samvetsgrant, förvandlas till en lekboll och få helt motsatta resultat.

Kommunerna måste utvecklas i en sådan riktning att bondejordbrukets villkor börjar förändras, när det kommer i kontakt med dem och får ekonomiskt bistånd av dem, att varje kommun, artel eller kooperativ förmår grundlägga och praktiskt åstadkomma en förbättring av dessa villkor genom att i handling bevisa för bönderna att denna förändring bara är till nytta för dem.

Ni kan naturligtvis tänka att vi kommer att få höra, att det för att ekonomin skall förbättras krävs andra förutsättningar än det nuvarande förfallet, vilket framkallats av det fyraåriga imperialistiska kriget och det två år långa inbördeskrig som imperialisterna påtvingat oss. Hur skall man under de förhållanden som råder hos oss ens kunna tänka på att ge stor spridning åt förbättringar inom jordbruket – gud give att vi på något vis klarar oss igenom och inte dör av svält!

Det är helt naturligt att sådana tvivel kan komma till uttryck. Men om jag skulle få sådana invändningar att besvara, så skulle jag säga följande. Låt oss anta att den ekonomiska oredan, förfallet, varubristen, transportväsendets svaghet, slaktningen av boskap och förstörelsen av redskap gör det omöjligt att i någon större omfattning förbättra hushållningen. Det råder dock inga tvivel om att en mindre förbättring av hushållningen kan genomföras i en hel rad enskilda fall. Men låt oss anta att inte ens detta går. Betyder det att kommunerna inte kan få till stånd förändringar i de omgivande böndernas liv och inte kan bevisa för bönderna, att de kollektiva jordbruksföretagen inte är någon konstlad drivhusprodukt, utan är en ny form för arbetarmaktens hjälp åt de arbetande bönderna, ett stöd åt dem i deras kamp mot kulakerna? Jag är säker på att även om frågan ställs på detta sätt, även om vi ponerar att det under det rådande förfallet inte går att genomföra förbättringar, så kan vi uppnå mycket, väldigt mycket, om vi i kommunerna och artelerna har ansvarsmedvetna kommunister.

För att inte komma med obevisade påståenden vill jag hänvisa till vad vi i städerna kallar subbotniker. Så kallar man det oavlönade arbete, som arbetarna i städerna utför utöver vad som krävs av var och en av dem och där de ägnar några timmar åt något samhällligt ändamål. De introducerades först i Moskva, av järnvägsmännen vid Moskva-Kazanbanan. Ett upprop från sovjetmakten, där det påpekades att rödarmisterna vid fronterna bringar oerhörda offer och trots alla lidanden de måste utstå vinner enastående segrar över fienderna och där det samtidigt sades att vi kan slutföra dessa segrar endast om sådant hjältemod, sådan självupppoffring ådagaläggs inte bara vid fronterna, utan också på hemmafronten, besvarades av moskvaarbetarna med att de organiserade subbotniker. Utan tvivel måste moskvaarbetarna utstå mycket större umbäranden och nöd än bönderna, och om ni lär känna deras levnadsförhållanden och betänker, att de förmått att under dessa oerhört svåra förhållanden genomföra subbotniker, så måste ni hålla med om att man inte med hänvisning till svåra förhållanden kan underlåta att göra något som kan göras under alla förhållanden, om man använder samma metod som moskvaarbetarna. Ingenting har i så hög grad bidragit till att stärka det kommunistiska partiets auktoritet i städerna och öka de partilösa arbetarnas aktning för kommunisterna som just dessa subbotniker, när de upphörde att vara en engångsföreteelse och när de partilösa arbetarna i praktiken såg att medlemmarna av det härskande kommunistiska partiet åläggs förpliktelser och att nya medlemmar inte tas in i partiet för att

åtnjuta förmåner, knutna till ställningen som regeringsparti, utan för att visa exempel på verkligt kommunistiskt arbete, dvs oavlönat arbete. Kommunismen är socialismens högsta utvecklingsstadium, där människorna arbetar på grund av att de är medvetna om nödvändigheten av att arbeta för det allmännas bästa. Vi vet att vi inte kan införa en socialistisk ordning nu – gud give att den kan upprättas här i våra barns eller kanske rentav först våra barnbarns livstid. Men vi säger att det härskande kommunistiska partiets medlemmar just tar på sig största delen av svårigheterna i kampen mot kapitalismen och mobiliserar de bästa kommunisterna till fronten, och av dem som inte kan användas för detta kräver de att de skall utföra subbotnikarbete.

Genom att använda dessa subbotniker, som har fått spridning i varje stor industristad och som partiet nu kräver att varje medlem deltar i, varvid vägran rentav bestraffas med uteslutning ur partiet, genom att använda denna metod i kommunerna, artelerna och kooperativen kan och måste ni även under sämsta förhållanden uppnå att bonden betraktar varje kommun, varje artel och varje kooperativ som en förening, vilken inte utmärker sig genom att få statligt understöd, utan genom att den samlar arbetarklassens bästa representanter, vilka inte bara predikar socialism, utan också själva förmår förverkliga den och visa att de även under sämsta förhållanden är i stånd att bedriva sitt hushåll på kommunistiskt sätt och efter förmåga hjälpa den omgivande bondebefolkningen. På denna punkt får det inte finnas några reservationer, här går det inte att hänvisa till varubrist, avsaknad av utsäde eller kreaturspest. Detta blir ett prov som i varje fall skall göra det möjligt för oss att bestämt säga, i vad mån vi i praktiken har bemästrat den svåra uppgift vi ställt oss.

Jag är säker på att detta allmänna möte med representanter för kommuner, kooperativ och arteler kommer att diskutera detta och inse, att en användning av denna metod verkligen kommer att kraftigt stärka kommunerna och kooperativen och leda till sådana praktiska resultat, att det ingenstans i Ryssland skall kunna förekomma ens ett enda fall av fientlig inställning från böndernas sida till kommunerna, artelerna och kooperativen. Men det räcker inte; bönderna måste bli välvilligt inställda till dem. Och vi, som företräder sovjetmakten, skall för vår del göra allt för att hjälpa till med detta och se till att vårt statliga bistånd ur miljardfonden eller andra källor används endast i de fall, då arbetskommunerna och artelerna verkligen i praktiken kommer närmare de omgivande bönderna. Utan dessa förutsättningar anser vi varje hjälp åt artelerna och kooperativen vara inte bara gagnlös, utan också obetingat skadlig. Den hjälp kommunerna ger de omgivande bönderna får inte ses som en hjälp, som härrör enbart ur ett överflöd, utan hjälpen måste vara socialistisk, dvs ge bönderna möjlighet att gå över från isolerad, individuell hushållning till kooperativ sådan. Och detta kan ske endast med den metod jag här talat om – subbotniker.

Om ni beaktar dessa erfarenheter som gjorts bland städernas arbetare, vilka satte igång subbotnikrörelsen trots att de lever under ojämförligt sämre förhållanden än bönderna, så är jag säker på att vi med ert gemensamma, enhälliga stöd kommer att uppnå, att var och en av de tusentals kommuner och arteler som nu finns blir en verklig plantskola för kommunistiska idéer och uppfattningar bland bönderna, en praktisk förebild som visar bönderna att den, även om den ännu är en svag liten grodd, inte är någon konstlad drivhusprodukt, utan en verklig grodd till det nya socialistiska systemet. Endast då kommer vi att vinna en bestående seger över den gamla okunnigheten, förödelsen och nöden, endast då kommer vi inte att behöva frukta några som helst svårigheter på vår fortsatta väg.

Tidningsreferat publicerades i *Izvestija VTsIK* nr 273, den 5 december 1919

Publicerad i sin helhet i *Pravda* nr 273 och 274, den 5 och 6 december 1919

V I Lenin, *Samlade skrifter*, 5:e ry uppl, b 39, s 372-382